

Tăng cường công tác phòng chống ngộ độc do độc tố tự nhiên

Trong thời gian qua tình trạng mất an toàn thực phẩm (ATTP), ngộ độc thực phẩm diễn biến phức tạp xảy ra ở một số huyện trên địa bàn tỉnh. Đặc biệt tình trạng người dân thu hái và sử dụng nấm rừng, cây rau rừng có chứa độc tố tự nhiên vẫn còn tồn tại rất phổ biến với số trường hợp mắc đang có chiều hướng gia tăng gây hậu quả nặng nề về sức khỏe, tính mạng của nhân dân.

Bệnh viện Y Dược cổ truyền Hà Giang xin gửi đến người dân cách nhận biết một số hoa quả rừng và nấm độc để phòng tránh ngộ độc thực phẩm:

Hình ảnh. Quả hồng châu

Quả hồng châu:

Cây thường mọc ở khu vực núi đá, thuộc dạng cây dây leo, vỏ thân cây màu xanh nhạt, có gai nhọn, cứng. Lá to gần bằng 2 ngón tay người lớn, dài khoảng 11 - 12 cm, cứng giòn, mượt và không có lông, màu của lá xanh đậm.

Quả tròn to gần bằng quả trứng gà, vỏ nhẵn mượt không có lông, quả non vỏ màu xanh nhạt và cứng, khi chín vỏ màu tím và mềm, trông rất đẹp, trong quả có lớp vỏ màu hồng, mỗi quả có 4 - 6 hạt, các hạt có một lớp cùi màu trắng đục, nhiều nước và mềm bao bọc, bên trong cùi có một hạt to bằng hạt ngô có màu tím và hơi dẹt. Cây hồng châu tên khoa học là *Capparis versicolor* Griff, họ màn màn (*Capparaceae*), độc tố alkaloid chứa trong nhân hạt và không có trong cùi của quả.

Hạt quả hồng châu có độc tính cao, độc tố của quả là alkaloid, chứa ở nhân hạt, độc tố tác dụng chủ yếu lên tim và gây phù phổi cấp. Nguyên nhân tử vong do suy hô hấp cấp và trụy tim mạch.

Các triệu chứng khi bị ngộ độc quả hồng châu biểu hiện: buồn nôn, nôn, đau đầu, chóng mặt, đau bụng, tiêu chảy...

Nấm độc:

Nấm độc thường nhìn bắt mắt có màu sắc nổi bật hơn nấm thường, nhưng có một số loại có màu trắng xám giống như nấm thường khó phân biệt.

Hình ảnh. Các loại nấm độc

Một số loại nấm độc thường gặp ở Việt Nam: Nấm tán độc xanh hoặc nấm độc xanh đen (ảnh 1); nấm độc đỏ, nấm ruồi (ảnh 2); nấm độc trắng hình nón (ảnh 3); nấm phiến đốm bướm (ảnh 4).

Các bệnh nhân bị ngộ độc nấm, thời gian xuất hiện triệu chứng đầu tiên sau khi ăn nấm độc cũng khác nhau. Có bệnh nhân xuất hiện triệu chứng trước 4 giờ sau khi ăn (số lượng này chiếm tỷ lệ cao nhất) và có bệnh nhân thì sau 4 giờ. Khi bị ngộ độc nấm, đa số bệnh nhân có các triệu chứng rối loạn tiêu hóa như: buồn nôn, nôn, đau bụng, ỉa chảy, đau đầu, hoa mắt, chóng mặt, mệt mỏi, khó thở, cứng hàm, tím tái, hôn mê,...

Cách xử trí tại gia đình khi phát hiện ngộ độc: Phải gây nôn càng sớm càng tốt bằng cách ngoáy họng hoặc uống nước muối đặc. Sau khi gây nôn, cho bệnh nhân uống một cốc nước chè đặc chất tannin trong chè sẽ làm băng se niêm mạc ruột, gây tủa với alkaloid, làm hạn chế hấp thu độc tố. Tiếp theo, chuyển nhanh bệnh nhân đến cơ sở y tế gần nhất càng sớm càng tốt để tránh những hậu quả đáng tiếc có thể xảy ra.

Khuyến cáo người dân đặc biệt là đối tượng trẻ em phòng tránh ngộ độc hoa quả rừng, nấm độc: Tuyệt đối không tự ý ăn hoa quả rừng, nấm khi không biết rõ nguồn gốc, tăng cường tuyên truyền chỉ sử dụng thức ăn đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm.

Bs. Hà phòng KHTH